

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 260/2019-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. januára 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša a Mojmíra Mamojku (sudca spravodajca) v konaní o ústavnej sťažnosti [REDAKČNÝ KOTVA], [REDAKČNÝ KOTVA], [REDAKČNÝ KOTVA], [REDAKČNÝ KOTVA] zastúpeného advokátom Mgr. Michalom Zemanom, Medená 18, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 141/2017 z 30. augusta 2018 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČNÝ KOTVA] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 141/2017 z 30. augusta 2018 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 141/2017 z 30. augusta 2018 z r u š u j e a v e c s a m u v r a c i a n a d'alšie konanie.

3. Rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7 Co 235/2018 z 27. februára 2019 z r u š u j e .

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 415,51 € (slovom štyristopätnásť eur a päťdesiatjeden centov) na účet jeho právneho zástupcu Mgr. Michala Zemana, Medená 18, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 60/2019-9 z 11. júna 2019 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ“), z 23. apríla 2019, ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 141/2017 z 30. augusta 2018 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“ alebo „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupuje v postavení žalobcu v konaní o určenie neúčinnosti (odporovateľnosti) dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) uzatvorenej medzi [REDAKOVANÉ] (žalovanou) a jej manželom, ktorá bola schválená uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) ako súdom schválený zmier.

3. Okresný súd v právnej veci sťažovateľa rozsudkom sp. zn. 8 C 108/2014 z 9. novembra 2015 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) rozhodol, že dohoda o vypořádání BSM uzatvorená medzi žalovanou a jej manželom je voči sťažovateľovi neúčinná. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 7 Co 100/2016 z 25. mája 2016 rozsudok okresného súdu potvrdil. Žalovaná podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie. Najvyšší súd napadnutým rozhodnutím zrušil rozsudok krajského súdu z dôvodu, že sa nevysporiadal s argumentáciou žalovanej, čo predstavuje vadu konania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

4. Podľa sťažovateľa za neprípustný zásah možno považovať aj také rozhodnutie dovolacieho súdu, ktoré sa formálne odvoláva na neexistujúce dôvody prípustnosti dovolania, najmä ak dovolací súd vytýka súdu druhej inštancie, že sa nevysporiadal s argumentáciou, s ktorou sa v skutočnosti vysporiadal. V danej právnej veci najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že odvolací súd neodpovedal na podstatnú otázku, a to či je možné odporovať súdnemu zmieru, ktorý má povahu právoplatného rozsudku, a preto je jeho rozhodnutie nedostatočné a nepreskúmateľné. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namietal, že odvolací súd sa s možnosťou odporovania dohody o vypořádání BSM schválenej súdnym zmiernom dostatočne zaoberal, pričom dospel ku kladnej odpovedi na túto právnu otázku. Okrem toho je potrebné uviesť, že odvolací súd svoju argumentáciu použil len na zdôraznenie vecnej správnosti rozsudku okresného súdu, na ktorého odôvodnenie odkázal v súlade s § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľ zastáva názor, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu bolo rozsiahle, postačujúce a riadne vysvetľujúce dôvody, pre ktoré možno odporovať dohodu o vypořádání BSM schválenú uznesením súdu. Odvolací súd nadviazal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21 Cdo 4369/2010 zo 17. mája 2012, ktorý sa podrobne zaoberal možnosťou odporovania a zrušenia súdom schválenej dohody dedičov o vypořádání dedičstva.

5. Vzhľadom na dostatočné odôvodnenie rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu sa uznesenie najvyššieho súdu podľa sťažovateľa vyznačuje nezákonnosťou a arbitrárnosťou a je v rozpore so stanoviskom najvyššieho súdu

publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 2/2016. Prípustnosť dovolania v danej právnej veci podľa sťažovateľa nebola vôbec daná, a preto bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

6. Napadnutým rozhodnutím bol rozsudok krajského súdu zrušený a vec mu bola vrátená na nové rozhodnutie. Krajský súd následne vydal nový rozsudok sp. zn. 7 Co 235/2018 z 27. februára 2019, ktorým rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu zamietol. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd spolu s napadnutým rozhodnutím zrušil aj rozsudok krajského súdu sp. zn. 7 Co 235/2018 z 27. februára 2019.

7. Na základe už uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol takto:

„I. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 48 ods. 2 a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. 8. 2018, sp. zn. 2Cdo141/2017 porušené boli.

II. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.8.2018, sp. zn. 2Cdo141/2017 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

III. Rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 27.2.2019, sp. zn. 7Co 235/2018 sa zrušuje.

IV. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy konania na účet právneho zástupcu sťažovateľa, Mgr. Michala Zemana, advokáta advokátskej kancelárie Zarecký Zeman, Medená 18, 811 02 Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Vyjadrenia najvyššieho súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

8. Predsedníčka najvyššieho súdu sa k obsahu ústavnej sťažnosti vyjadrila podaním č. k. KP 3/2019-77, Cpj 43/2019 zo 4. júla 2019, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 12. júla 2019, v ktorom uviedla: *«1. Sťažnosťou napadnutým uznesením najvyšší súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Žiline z 25. mája 2016 sp. zn. 7 Co 100/2016 a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa ustanovenia § 449 ods. 1 a § 450 CSP, nakoľko dovolateľka opodstatnene tvrdila, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie dostatočne. Odvolací súd v rámci argumentácie uvedenej v odôvodnení rozhodnutia jej nedal odpoveď na námietku týkajúcu sa otázky možnosti odporovania dohody o vyporiadaní BSM schválenej súdnym zmierom, hoci odpoveď na túto otázku mala podstatný vplyv na rozhodnutie. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vyhol odpovedi na túto argumentáciu žalovanej, napriek tomu, že išlo o podstatnú otázku, ktorú uviedla dovolateľka aj v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie a ktorú namietala počas celého konania.*

1. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že základné právo na súdnu ochranu je „výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Ústavný súd overuje, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

2. Predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu je také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľ'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku, teraz v Civilnom sporovom poriadku (I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06). V rámci konania o sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie právoplatne skončilo (IV. ÚS 195/2010).

3. Aj keď je napadnuté uznesenie najvyššieho súdu z formálneho hľadiska právoplatným rozhodnutím, nejde však o rozhodnutie, ktorým by konanie skončilo, ale rozhodnutie, ktorým bol rozsudok krajského súdu spolu s rozsudkom okresného súdu zrušený a vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Konanie v právnej veci

žaloby o neúčinnosť dohody o vyporiadaní BSM nie je skončené, pretože vec sa vrátila do štádia základného konania.

4. Namietané rozhodnutie najvyššieho súdu nie je možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na spravodlivé súdne konanie a na súdnu ochranu.»

Podľa názoru najvyššieho súdu sťažovateľ bezdôvodne namieta, že postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu boli porušené jeho základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 (správne čl. 48 ods. 2, pozn.) ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto navrhuje „sťažnosť zamietnuť“. Súčasne predsedníčka najvyššieho súdu uviedla, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

9. Zúčastnená osoba [REDAKOVANÉ] (žalovaná v tangovanom konaní) v podaní doručenom ústavnému 2. júla 2019 k ústavnej sťažnosti uviedla, že z argumentácie sťažovateľa nevyplýva, že by sa súdy oboch inšancií dostatočne zaoberali a vysporiadali s jej tvrdeniami. Oba konajúce súdy nedali jednoznačnú odpoveď na jej argumentáciu, že v danom prípade nie je možné odporovať dohode o vyporiadaní BSM schválenej súdnym zmerom, pretože nejde o právny úkon, ale súdny zmier, ktorý má v zmysle §99 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku účinky právoplatného rozsudku, pričom poukázala na závery prijaté Krajským súdom v Trnave v obdobnej veci, odklon od ktorých neodôvodnili.

Zúčastnená osoba tiež poukázala na to, že uznaná pohľadávka sťažovateľa rozsudkom okresného súdu sp. zn. 33 C 98/2008 z 31. októbra 2013 bola v rozpore s nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 26/2010, pretože v danom prípade na uzavretie predmetnej zmluvy o pôžičke bol potrebný súhlas zúčastnenej osoby, pretože nešlo o bežnú finančnú čiastku. Sťažovateľ však zúčastnenú osobu nepožiadaval o jej súhlas na uzavretie predmetnej pôžičky, nepožiadaval ju o súhlas na zriadenie záložného práva k predmetnému bytu formou záložnej zmluvy, ktorá bola falšovaná, keďže podpis zúčastnenej osoby nebol jej podpisom, čo preukázal súdny znalec a za to bol [REDAKOVANÉ] odsúdený trestným rozkazom č. k. 36 T 39/2011-350 zo 4. októbra 2011. Zúčastnená osoba preto musela okresný súd tri dni pred uplynutím trojročnej lehoty požiadať o vyporiadanie BSM, pretože na jeho nadobudnutie mala väčšiu zásluhu, ale aj preto, ak by to nebola urobila, bola by ich

dve maloleté deti pripravila o strechu nad hlavou. To znamená, že zúčastnená osoba vyporiadanie BSM neurobila z dôvodu, aby poškodila sťažovateľa ako veriteľa jej bývalého manžela [REDACTED], ale z dôvodu, aby prežila.

Zúčastnená osoba si uplatnila trovy právneho zastúpenia za prevzatie veci a napísanie tohto podania v súlade s §11 ods. 3 v spojení s § 13a ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), čo predstavuje za dva úkony právnej služby finančnú čiastku 346,26 €.

S poukázaním na uvedené zúčastnená osoba zastáva názor, že uznesenie najvyššieho súdu je v súlade s ústavou a dohovorom, ústavná sťažnosť sťažovateľa nie je dôvodná, preto navrhla ústavnému súdu, aby ju ako nedôvodnú odmietol.

10. Sťažovateľ podaním z 2. augusta 2019 označeným ako „*Vyjadrenie k výzve Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 260/2019*“, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 6. augusta 2019, vyhlásil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a ďalej k stanovisku predsedníčky najvyššieho súdu uviedol: „*Porušovateľ sa v podstate obmedzuje na argumentáciu v tom smere, že rozhodnutím porušovateľa nedošlo k skončeniu veci, ale že vec pokračuje, nakoľko bola vrátená odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.*

Uvedená argumentácia nie je správna, nakoľko rozhodnutím dovolacieho súdu došlo k zvráteniu právoplatne rozhodnutej veci, t.j. rozhodnutím došlo k zvráteniu stavu právnej istoty. K takémuto zásahu však môže dôjsť len výnimočne a z presne vymedzených dôvodov.

V tomto smere je argumentácia Porušovateľa v rozpore s rozhodovacou činnosťou ústavného súdu, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá opakovane potvrdzuje, že zrušujúcimi rozhodnutiami dovolacieho súdu môže dôjsť k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie, nakoľko k zrušeniu právoplatných rozhodnutí môže dôjsť len celkom výnimočne a nesmie ísť o svojvôľu. Zrušenie rozhodnutia formálne odkazujúc na zákonné dôvody, ktoré však reálne neexistujú, znamená neprijateľný zásah do právoplatne rozhodnutej veci a porušenie práva na spravodlivé konanie.

Aj z toho, že Porušovateľ sa ani len nepokúsil vyvrátiť argumenty sťažovateľa o tom, že odvolací súd dal požadovanú odpoveď (pričom Porušovateľ tvrdil opak), možno

usudzovať, že sám Porušovateľ si je vedomý, že jeho napadnuté rozhodnutie (odôvodnenie) je neudržateľné.

K zásahu do právoplatného rozhodnutia zo strany Porušovateľa nemalo dôjsť. Navyše, v tomto prípade došlo následne aj k prekvapivej zmene názoru odvolacieho súdu, kedy sa zakotvil „opačný“ právoplatný stav. Teda sťažovateľ v dôsledku nezákonného zásahu Porušovateľa v podstate prišiel o právoplatne priznané právo, nakoľko toto jeho právo bolo následne právoplatne zamietnuté.“

K vyjadreniu zúčastnenej osoby sťažovateľ uviedol: „V prvom rade poukazujeme na ústavnú sťažnosť sťažovateľa, z ktorej jednoznačne vyplýva, že sa odvolací súd vysporiadal s argumentáciou zúčastnenej osoby, a aj prečo je teda napadnuté rozhodnutie Porušovateľa nezákonné (porušujúce právo na spravodlivé súdne konanie).

Ak zúčastnená osoba namieta, že odvolací súd nedal odpoveď na jej otázku, či súdom schválený zmier je právny úkon, táto jej námietka je nedôvodná. Dokonca v citácii rozhodnutia Porušovateľa (ktorá je predmetom vyjadrenia zúčastnenej osoby), ktorá zhrňuje závery odvolacieho súdu (strana 2 posledný odsek a strana 3 prvý odsek vyjadrenia zúčastnenej osoby), sa uvádza:... dohoda o vyporiadaní BSM, ktorá je schválená ako súdny zmier, je hmotnoprávny úkon... dohoda o vyporiadaní BSM schválená uznesením o súdnom zmiere predstavuje hmotnoprávny úkon...

V tejto súvislosti zdôrazňujeme, že pojem hmotnoprávny úkon a právny úkon je úplne to isté...

... Pre úplnosť poukazujeme aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. 4. 1976, sp. zn. 1Cz 48/76, ktoré bolo aj publikované pod R 45/1977, na ktoré sťažovateľ poukazyval v priebehu celého konania. Z uvedeného rozhodnutia jednoznačne vyplýva, že sa rozlišuje medzi uznesením o schválení súdneho zmiere a uzatvorením dohody (zmiere), ktorá sa má ním schváliť. Uvedené rozhodnutie konštatuje, že pokiaľ nedôjde k uzatvoreniu zmiere, nemožno ho ani uznesením schváliť; z čoho teda tiež vyplýva, že zmier je dvojstranný právny úkon.

Ak sťažovateľka namieta, že súdy jej nedali odpoveď, prečo sa nestotožňujú so závermi Krajského súdu v Trnave, v tomto smere poukazujeme na to, že predmetné rozhodnutie Krajského súdu v Trnave v podstate neobsahuje žiadne odôvodnenie, pričom prvostupňový súd a odvolací súd (ktoré nie sú viazané rozhodovacou činnosťou Krajského

súdu v Trnave) podrobne vysvetlili, prečo možno súdom schválený zmier odporovať (najmä keď Krajský súd v Trnave v rozpore s § 159 ods. 2 OSP konštatoval, že súdny zmier/rozsudok je účinný aj vo vzťahu k osobe, ktorá nebola účastníkom konania - t.j. aj voči žalobcovi domáhajúcim sa odporovateľnosti).

Pokiaľ ide o záver vyjadrenia zúčastnenej osoby, ňou uvádzané skutočnosti sa môžu maximálne týkať toho, či mohlo dôjsť k ukráteniu sťažovateľa, resp. vedomosti zúčastnenej osoby o ukrátení sťažovateľa. Táto otázka však nebola predmetom dovolacieho konania a s touto jej argumentáciou sa súdy aj vysporiadali.

Zúčastnená osoba sa snaží navodiť dojem, že má väčšiu zásluhu o majetok v BSM, čomu však nezodpovedá vykonané dokazovanie. Taktiež skutočnosť, či jej manžel uzatvoril zmluvu o pôžičke bez jej vedomia, nie je podstatná. Podstatné je to, že došlo k takému vyporiadaniu, na základe ktorého jej manžel (dlžník sťažovateľa) získal menší podiel z BSM. O tomto svedčí aj skutočnosť, že hodnota bytu v dohode o vyporiadaní BSM bola stanovená na 17.000,- Eur, pričom cena bytu, ako bolo preukázané aj dokazovaním, bola cez 50.000,- Eur. Sama zúčastnená osoba v konaniach, ktoré predchádzali danému konaniu o odporovaní dohody o vyporiadaní BSM, uvádzala ako hodnotu bytu sumu 1.600.000,- Sk (t.j. 53.110,27 Eur) - čo bolo aj predmetom konania na prvostupňovom súde.“

11. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

12. Na zasadnutí pléna ústavného súdu 16. októbra 2019 bol schválený Dodatok č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“), ktorý nadobudol účinnosť 17. októbra 2019. V zmysle tohto rozvrhu je Mojmir Mamojka (sudca spravodajca) členom tretieho senátu ústavného súdu. V súlade s čl. X bodom 7 rozvrhu práce veci, na ktorých prerokovanie boli od 26. apríla 2019 do 16. októbra 2019 príslušné prvý senát ústavného

súdu alebo druhý senát ústavného súdu v zložení platnom v období od 26. apríla 2019 do 16. októbra 2019 a v ktorých bolo v tomto období vydané rozhodnutie o prijatí návrhu na ďalšie konanie, prerokujú tieto senáty v pôvodnom zložení (platnom v období od 26. apríla 2019 do 16. októbra 2019). Prvý senát ústavného súdu v rozhodnom období pracoval v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu), Miroslav Duriš a Mojmír Mamojka. Vzhľadom na uvedené rozhodol vo veci ústavnej sťažnosti vedenej pod sp. zn. I. ÚS 260/2019 prvý senát ústavného súdu v takom zložení, ako to je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

13. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

14. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Pri rozhodovaní orgánov verejnej moci (t. j. aj súdov) o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v konkrétnom právom upravenom procese je nevyhnutné akcentovať princípy demokratického právneho štátu formujúce každé konanie. Tieto princípy sú zakotvené v ústave v čl. 46 a nasl. (právo na súdnu a inú právnu ochranu), ako aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru (právo na spravodlivý proces).

16. Článok 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v čl. 46 až čl. 50 ústavy (porov. I. ÚS 117/05). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ako aj práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) zaručiť každému prístup k súdu, čomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu viazaného procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi, dodržiavanie ktorých je garanciou práva na súdnu ochranu, vo veci konať a rozhodnúť (porov. II. ÚS 88/01). Súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

17. Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je, ako už bolo uvedené, taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a z ktorého musí byť bez ohľadu na to, či sa odvolací (prípadne dovolací) súd stotožní a inkorporuje odôvodnenie rozhodnutí inštančne nižších súdov, zrejmé, že sa zaoberal a vyjadril k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na ním prejednávanú vec a neuspokojil sa bez ďalšieho so závermi inštančne nižších súdov (porov. napr. Helle v. Fínsko, č. 20772/92, rozsudok ESĽP

z 19. 12. 1997, bod 60; Rajkovič v. Chorvátsko, č. 50943/99, rozhodnutie EŠLP o prijateľnosti z 3. 5. 2001, bod 2).

IV.

Právne posúdenie ústavnej sťažnosti

18. Porušenie označených práv sťažovateľ vidí v namietanej nesprávnosti právnych záverov v uznesení najvyššieho súdu, ktorým bol potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie. Najvyšší súd pristúpil k uplatneniu svojej kasačnej právomoci z dôvodu, že *„odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia neodpovedal na otázku, ktorá rezonuje z celého konania a ktorej odpoveď je podstatná pre rozhodnutie vo veci, a to na otázku možnosti odporovať súdnemu zmieru, ktorý má v zmysle § 99 ods. 4 O. s. p. povahu právoplatného rozsudku. Jeho rozhodnutie je z tohto dôvodu nedostatočné a nepreskúmateľné... Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd v rámci argumentácie uvedenej v odôvodnení rozhodnutia nedal odpoveď na námietku žalovanej týkajúcu sa otázky možnosti odporovania dohody o vyporiadaní BSM schválenej súdnym zmirom, hoci odpoveď na túto otázku mala podstatný vplyv na rozhodnutie. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vyhol odpovedi na túto argumentáciu žalovanej, napriek tomu, že išlo o podstatnú otázku, ktorú uviedla dovolateľka aj v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie a ktorú namietala počas celého konania. Ak by sa dovolací súd zaoberal uvedenou argumentáciou dovolateľky, pristúpil by tak k preskúmaniu rozsudku odvolacieho súdu a riešeniu otázky, ktorou sa odvolací súd a ani súd prvej inštancie nezaoberal... Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.“*:

19. Uvedenému rozhodnutiu najvyššieho súdu predchádzal rozsudok okresného súdu, ktorým tento súd rozhodol, že súdny zmier uzatvorený medzi žalovanou a jej manželom schválený uznesením okresného súdu, ktorým došlo k vyporiadaniu BSM, je voči sťažovateľovi neúčinný. Okresný súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že k rozdeleniu majetku patriaceho do BSM počas trvania manželstva došlo právnym úkonom schváleným

súdom, čo však nevylučuje možnosť jeho odporovateľnosti. Okresný súd uzavrel, že následkom odporovateľného úkonu žalovanej a jej manžela došlo k ukráteniu sťažovateľa ako žalobcu (veriteľa manžela žalovanej). Krajský súd v odvolacom konaní rozhodol rozsudkom, ktorým potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, s odôvodnením ktorého sa stotožnil v súlade s § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Krajský súd ďalej uviedol:

„Dohoda o vyporiadaní BSM, ktorú uzavrujú účastníci pred súdom a táto dohoda je schválená ako súdny zmier, je hmotnoprávny úkon, ktorý rovnako ako zmluvy (dohody) jeho účastníkov zaväzuje. Ak pred súdom došlo k dohode o vyporiadaní BSM, súd uznesením vždy rozhodne, či schváli alebo neschváli takto navrhovaný súdny zmier. Len schválený súdny zmier má sledované právne účinky a konanie o vyporiadaní BSM sa tým končí. V prípade, že by súd neschválil takto navrhovanú dohodu o vyporiadaní BSM stráca svoje účinky (účastníkov nezaväzuje) a súd pokračuje v konaní o vyporiadaní BSM. Súd dohodu o vyporiadaní BSM schváli súdnym zmierom len v prípade, že neodporuje právnym predpisom, teda nie je v rozpore so zákonom alebo dobrými mravmi. Vzhľadom k tomu, že dohoda o vyporiadaní BSM schválená uznesením o súdnom zmieri, predstavuje hmotnoprávny úkon, ktorý môže jeden z jeho účastníkov urobiť v úmysle ukrátiť svojho veriteľa (tým, že nenadobudne žiadny majetok, alebo nadobudne majetok v minimálnej hodnote, alebo v menšej hodnote ako mu prináleží), môže jej veriteľ s úspechom odporovať. Súd v konaní o schválení súdneho zmieru ohľadne vyporiadania BSM skúma, či neodporuje zákonu alebo dobrým mravom. Otázkou, či takáto dohoda o vyporiadaní BSM bola uzatvorená v úmysle ukrátiť uspokojenie veriteľa niektorého z účastníkov dohody, či je teda odporovateľným právnym úkonom, sa súd pri schvaľovaní nezaoberá.

Uznesenie o schválení súdneho zmieru ohľadne dohody o vyporiadaní BSM môže byť rozhodnutím súdu zrušené, ale len z dôvodu, že zmier je neplatný podľa hmotného práva. Nevylučuje však možnosť posúdiť túto dohodu ako právny úkon, ktorý je právne neúčinný voči veriteľom účastníka tejto dohody.

Určením právnej neúčinnosti v zmysle ust. § 42a OZ nastáva iba stav tzv. relatívnej bezúčinnosti dotknutého právneho úkonu a právny úkon i naďalej zostáva platným a vyvoláva ním sledované právne následky. Iba v pomeroch veriteľa, v ktorého prospech bola právna neúčinnosť právneho úkonu vyslovená a osoby, v ktorej prospech bol

odporovateľný právny úkon učinенý alebo ktorej z neho vznikol prospech, sa na právny úkon hľadí tak, ako keby nenastali jeho účinky.

Naopak v prípade neplatnosti právneho úkonu právne účinky vôbec nenastávajú a právna bezúčinnosť právneho úkonu je vždy absolútna. Vyslovenie odporovateľnosti dohody o vypořádání BSM, nemá vplyv na záväznosť rozhodnutia vydaného súdom v konaní o schválení takejto dohody formou súdneho zmieru voči účastníkom tohto konania, a teda ani na vypořádanie BSM ako takého.

Vychádzajúc z vyššie konštatovaného odvolací súd dospel k záveru, že veriteľ môže s úspechom odporovať dohode o vypořádání BSM schválenej formou súdneho zmieru, ktorú dlžník uzavrel v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak sú pre vyslovenie odporovateľnosti splnené všetky predpoklady uvedené v ust. § 42a OZ.“

20. V danej právnej veci ústavný súd tiež poukazuje, že po vrátení veci krajskému súdu tento po zopakovaní dokazovania za nezmenených skutkových tvrdení dospel k opačnému právnemu záveru oproti svojmu predchádzajúcemu rozhodnutiu a zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobu sťažovateľa zamietol. Krajský súd tentoraz v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že *„uznesením schválený súdny zmier má účinky právoplatného rozsudku, ktorý je právne účinný voči každému, aj voči žalobcovi. Je nemožné žalobou podľa § 42a OZ úspešne odporovať schválenému súdnemu zmieru, ani určiť jeho neúčinnosť voči žalobcovi, nakoľko ide o súdne rozhodnutie, nie o právny úkon. V konaní bolo síce preukázané, že žalobca má voči manželovi žalovanej (toho času už bývalému manželovi) pohľadávku a žalovaná o existencii tejto pohľadávky nepochybne vedela (viď rôzne predchádzajúce súdne konania, napríklad o zrušení BSM za trvania manželstva, neplatnosť záložnej zmluvy, neplatnosť zmluvy o pôžičke a podobne), napriek tomu nie je možné vyhovieť žalobe na vyslovenie odporovateľnosti a neúčinnosti súdneho zmieru, ktorého obsahom bola dohoda o vypořádání bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Týmto dohoda o vypořádání BSM medzi žalovanou a jej manželom bola povýšená na súdne rozhodnutie... Na základe uvedeného je nutné prijať záver, že dohode o vypořádání BSM medzi manželmi alebo medzi bývalými manželmi je možné úspešne odporovať za splnenia podmienok uvedených v §42a OZ, avšak nie je možné odporovať uzneseniu, ktorým bol schválený súdny zmier a ktoré uznesenie obsahuje dohodu*

o vyporiadani BSM, nakoľko sa nejedná o právny úkon účastníkov dohody, ale o súdneho rozhodnutia.“.

21. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

22. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

23. Pre účely aplikácie princípu spravodlivého súdneho konania slúži inštitút inštančnosti súdneho konania pred všeobecnými súdmi, ďalej katalóg opravných prostriedkov (riadnych a mimoriadnych), suspenzívny účinok podaného odvolania, kasačné právomoci nadriadených súdov a pod. Preferuje sa teda požiadavka spravodlivého súdneho konania a rozhodnutia konkrétnej veci pred princípom právnej istoty účastníkov konania, a teda záujmom na odstránení právnej neistoty.

24. V prípade existencie právoplatného rozhodnutia v konkrétnej veci (až do jeho prípadného zrušenia v rámci konania o mimoriadnych opravných prostriedkoch alebo konania o sťažnosti pred ústavným súdom) je však následne potrebné preferovať princíp

právnej istoty subjektov práva, najmä účastníkov konkrétneho, právoplatne skončeného súdneho konania, ktorého ochrana je zabezpečovaná inštitútom právoplatnosti súdneho rozhodnutia a formálnymi a materiálnymi účinkami právoplatnosti rozhodnutia, ktoré neumožňujú prvostupňovému a druhostupňovému súdu opätovne konať a rozhodnúť bez zmeny skutkových okolností o tej istej veci, a to i v prípade, že právoplatné súdne rozhodnutie (výrok) je zjavne v rozpore s objektívnym právom. Inak povedané, zákonným naplnením požiadaviek a princípov právneho štátu, konkrétne právnej istoty, je inštitút právoplatnosti súdnych rozhodnutí. Právoplatnosť v civilnom procese značí predovšetkým nezmeniteľnosť súdneho rozhodnutia a jeho záväzné účinky na právne vzťahy medzi účastníkmi, ktoré prostredníctvom inštitútu právoplatnosti nadobudli kvalitu judikovaných právnych vzťahov, t. j. vzťahov aprobovaných súdnou mocou. Do účinkov právoplatnosti možno zasiahnuť len v prípadoch presne ustanovených zákonom a len z dôvodov, ktoré sú významnejšie než je záujem štátu na právnej istote a stabilite súdnych rozhodnutí (porov. nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 43/95 z 10. septembra 1996).

25. Ústavný súd považuje za samozrejmé a určujúce, že vždy je potrebné vychádzať z individuálnych, teda na konkrétnych zisteniach založených, rozmerov každej súdom prejednávanej veci. Mnohé prípady a ich špecifické okolnosti môžu byť komplikované a netypické; to však nezabavuje všeobecné súdy povinnosti urobiť všetko pre nájdenie spravodlivého riešenia, akokoľvek sa to môže javiť zložité (I. ÚS 118/2013).

26. V súvislosti so skutočnosťou, že ide o zrušujúce rozhodnutie najvyššieho súdu, ústavnému súdu sú známe jeho predchádzajúce rozhodnutia, v ktorých poukazoval na to, že základné právo na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

27. V nadväznosti na to ústavný súd pripomína, že v rámci konania o sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie právoplatne skončilo (IV. ÚS 254/2011). Nemožno

akceptovať, aby napĺňanie úsilia o spravodlivé súdne konanie príslušným všeobecným súdom nahradzoval ústavný súd svojím vstupovaním a ingerenciou do dosiaľ meritórne neskončeného konania. Ústavný súd môže urobiť zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľa až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nemajú možnosť namietaný protiústavný stav napraviť (m. m. IV. ÚS 322/09, IV. ÚS 270/2013).

28. Ak ústavný súd v rámci svojej doterajšej rozhodovacej činnosti pripustil výnimky z tejto zásady, išlo o prípady, keď ešte pred právoplatným skončením konania vo veci samej bolo v konaní o sťažnosti napadnuté právoplatné rozhodnutie, ktorým sa skončila iba určitá časť konania alebo ktorým sa riešila iba určitá parciálna procesná otázka. Podmienkou na pripustenie takejto výnimky však je, že v konkrétnom prípade musí ísť o rozhodnutie spôsobilé výrazne a nezvratným spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa. K preskúmaniu kasačného rozhodnutia potom môže dôjsť len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich súdne konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (I. ÚS 213/2017, III. ÚS 541/2015), ako aj to, že námietka ich porušenia sa musí vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nemohla by už byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010), prípadne by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09). Prieskum ústavný súd tiež pripustil aj v prípade, ak sťažnosťou napadnuté rozhodnutie, ktorým sa skončila určitá časť konania alebo ktorým sa riešila iba určitá parciálna procesná otázka, ktorá sa už v ďalšom konaní riešiť nebude (IV. ÚS 331/2018).

29. Pre rozhodnutie ústavného súdu bolo podstatné, či pochybenie všeobecného súdu, ktoré sa mu vyčíta, je natoľko intenzívne, že ho možno z pohľadu ústavného súdu vyhodnotiť ako fundamentálne, prípadne ako pochybenie, ktoré je v príkrom rozpore s ústavnými princípmi.

30. V naznačených súvislostiach ústavný súd dodáva, že napadnuté rozhodnutie mohlo zakladať porušenie označených práv sťažovateľa len v prípade, ak by boli spojené s konkrétnym relevantným nepriaznivým dôsledkom pre sťažovateľa, ktorý bol týmto uznesením najvyššieho súdu spôsobený, pričom by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania.

31. Ústavný súd, poukazujúc na citovanú časť odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu, konštatuje, že dôvodom zrušenia rozsudku krajského súdu z 25. mája 2016 bola skutočnosť, že krajský súd neodpovedal na najpodstatnejšiu otázku celého súdneho konania, a to na otázku možnosti odporovania dohody o vyporiadaní BSM schválenej súdnym zmierom. Z citovanej časti rozsudku krajského súdu z 25. mája 2016 však nepochybne vyplýva, že krajský súd na predmetnú právnu otázku poskytol akceptovateľnú odpoveď, keď konštatoval, že dohoda o vyporiadaní BSM schválená súdnym zmierom, ktorú považoval za hmotnoprávny úkon, nevyklučuje možnosť odporovateľnosti, keďže ide o dvojstranný právny úkon.

V.

Právne závery ústavného súdu

32. Podľa názoru ústavného súdu vo všeobecnej rovine je potrebné prisvedčiť sťažovateľovi, že z ústavnoprávneho hľadiska je neželateľný stav, podľa ktorého dovolací súd zruší rozhodnutie odvolacieho súdu z dôvodov, ktoré neexistujú, v danej veci z dôvodu, že sa odvolací súd nevysporiadal s podstatnou právnou otázkou, s ktorou sa v skutočnosti vysporiadal. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že zrušenie rozhodnutia krajského súdu namietaným rozhodnutím bez naplnenia zákonného dôvodu vykazuje znaky svojvoľného rozhodnutia. Najvyšší súd tým konal v rozpore s ústavným imperatívom konať len na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (čl. 2 ods. 2 ústavy), čím zároveň zasiahol do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces.

33. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd porušil základné právo sťažovateľa zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože právne závery v ňom obsiahnuté sú nedostatočné pre také rozhodnutie dovolacieho súdu, aké učinil najvyšší súd napadnutým uznesením. Ústavný súd preto dospel v tejto časti sťažnosti k takému záveru, aký je uvedený vo výrokovej časti tohto nálezu (bod 1 výroku tohto nálezu).

34. Sťažovateľ tiež namietal, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd v súvislosti s označeným článkom ústavy konštatuje, že obsahuje viacero čiastkových základných práv, pričom z celého obsahu sťažnosti nie je bez pochybností zrejmé, ktoré čiastkové právo mal sťažovateľ na mysli. Sťažnosť v tejto časti neobsahuje jednak slovné pomenovanie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, a ani korešpondujúcu ústavnoprávne relevantnú argumentáciu.

35. Ústavný súd je toho názoru, že sťažnosť v tejto jej časti pôsobí nedostatočne a neurčito, vytvára priestor pre dohady a dedukcie, čo sa pri uplatnení námietky o porušení základných práv v konaní pred ústavným súdom zásadne neakceptuje (m. m. III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, III. ÚS 244/2014). Ústavný súd preto v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku)

VI.

Zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci na ďalšie konanie

36. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

37. Podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd zruší právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Podľa § 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je viazaný rozhodnutím ústavného súdu podľa § 133 ods. 3 písm. a) až d); toto rozhodnutie ústavného súdu je vykonateľné doručením.

38. Keďže napadnutým uznesením najvyššieho súdu boli porušené sťažovateľom označené práva, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 133 ods. 2 a 3 zákona o ústavnom súde ho zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto nálezu).

39. Úlohou najvyššieho súdu preto bude opätovne rozhodnúť o dovolaní žalovanej, majúcej na zreteli, že spravodlivosť, ktorá je osobitne zvýraznená v čl. 6 ods. 1 dohovoru, je kritériom ukladajúcim každému všeobecnému súdu povinnosť hľadať také riešenie ním prejednávanej veci, ktoré nebude možné vyhodnotiť ako popierajúce zmysel a účel príslušných zákonných ustanovení.

40. Aj z čl. 2 ods. 1 a 2 CSP vyplýva, že ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

41. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh tiež vyplýva, že po vrátení veci krajskému súdu na základe uznesenia najvyššieho súdu krajský súd vo veci rozhodol rozsudkom z 27. februára 2019, ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietol, teda dospel k opačnému právnemu názoru ako vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí. Vzhľadom na uvedené bolo preto podľa názoru ústavného súdu potrebné spolu s uznesením

najvyššieho súdu zrušiť aj rozsudok krajského súdu z 27. februára 2019 s odkazom na čl. 4 ods. 2 CSP, ktorého primeraná aplikácia vyplýva z § 62 zákona o ústavnom súde, prihliadajúc na dosiahnutie rozumného usporiadania procesných vzťahov v danej právnej veci (bod 3 výroku tohto nálezu).

VII.

Trovy konania

42. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania.

43. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

44. Pri rozhodovaní o priznaní náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z § 1 ods. 3 vyhlášky, podľa ktorého výpočtovým základom pre účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka, ak odsek 4 neustanovuje inak. Táto podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za I. polrok 2018 predstavovala sumu 980 €.

45. Ústavný súd preto v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v celkovej sume 415,51 € z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie sťažnosti) vykonané v roku 2019 v sume 163,33 € za jeden úkon a dva režijné paušály v sume 9,80 € za jeden paušál, ktoré zaviazal uhradiť najvyšší súd (bod 4 výroku tohto nálezu).

46. V podaní doručenom ústavnému súdu 2. júla 2019 si zúčastnená osoba uplatnila trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby vo výške 346,26 €. Podľa § 73 ods. 2 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú

zúčastnenej osobe, uhradza zúčastnená osoba. V súlade s týmto ustanovením zákona o ústavnom súde ústavný súd zúčastnenej osobe trovy konania nepriznal.

47. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

48. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu